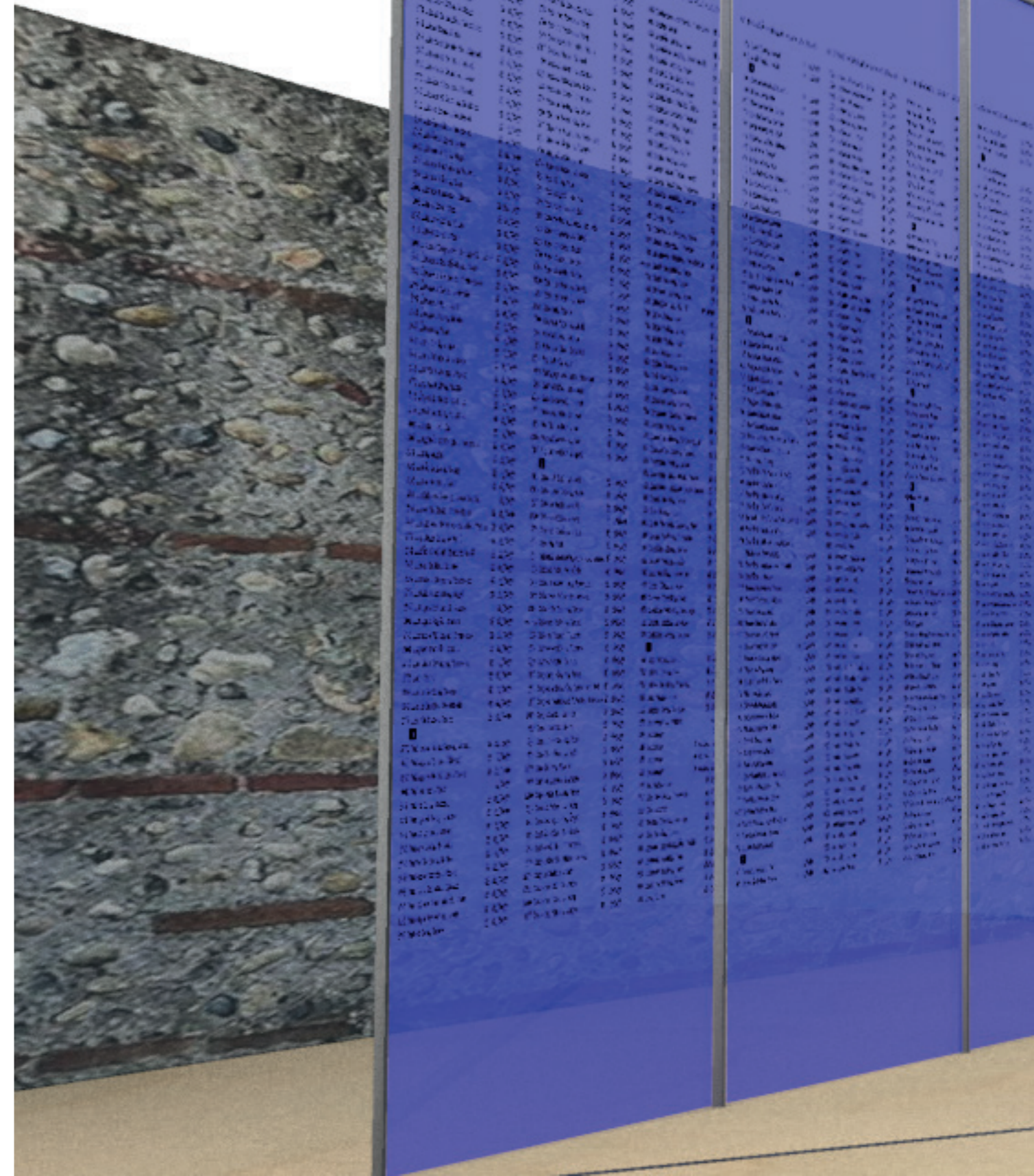

PERPINYÀ

DIGNITAT I MEMÒRIA

UN LLOC DE MEMÒRIA PER ALS NOMS SOTERRATS.
DIGNIFICACIÓ DE LA FOSSA COMUNA DEL CEMENTIRI DE L'OEST, PERPINYÀ.

Jordi Guixé i Núria Ricart

Les memòries incòmodes, oblidades o senzillament ignorades formen part de l'univers del nostre patrimoni del passat, el qual se'ns revela ara més present que mai. Molt d'aquest patrimoni té relació amb les violències, guerres, dictadures i exilis del S.XX. Donar dignitat a la memòria democràtica ens apropa al coneixement i a la capacitat de reparació. En aquest sentit, els espais més sensibles són els llocs d'enterraments massius irregulars. És el cas de la fossa del cementiri de Perpinyà. Un espai oblidat i ignorat que ha cobrat vida gràcies a una recerca necessària sobre els censos de víctimes del primer exili i la retirada republicana.

Avui sabem que a la fossa comuna de Perpinyà hi ha 841 persones inhumades; mortes després de l'exili forçós als hospitals i als camps d'internament del Rosselló (Argelers sobretot, però també Rivesaltes, Sant Cebrerà, Barcarès, etc...)

El coneixement històric ha estat el desencadenant (com en tants d'altres casos) d'un procés de recuperació dels noms -i per tant de la identitat- de les víctimes. Posteriorment ha estat la interacció amb entitats ciutadanes del Rosselló el factor decisiu a l'hora de reivindicar la dignificació d'aquest patrimoni dissonant i d'aquest procés memorial.

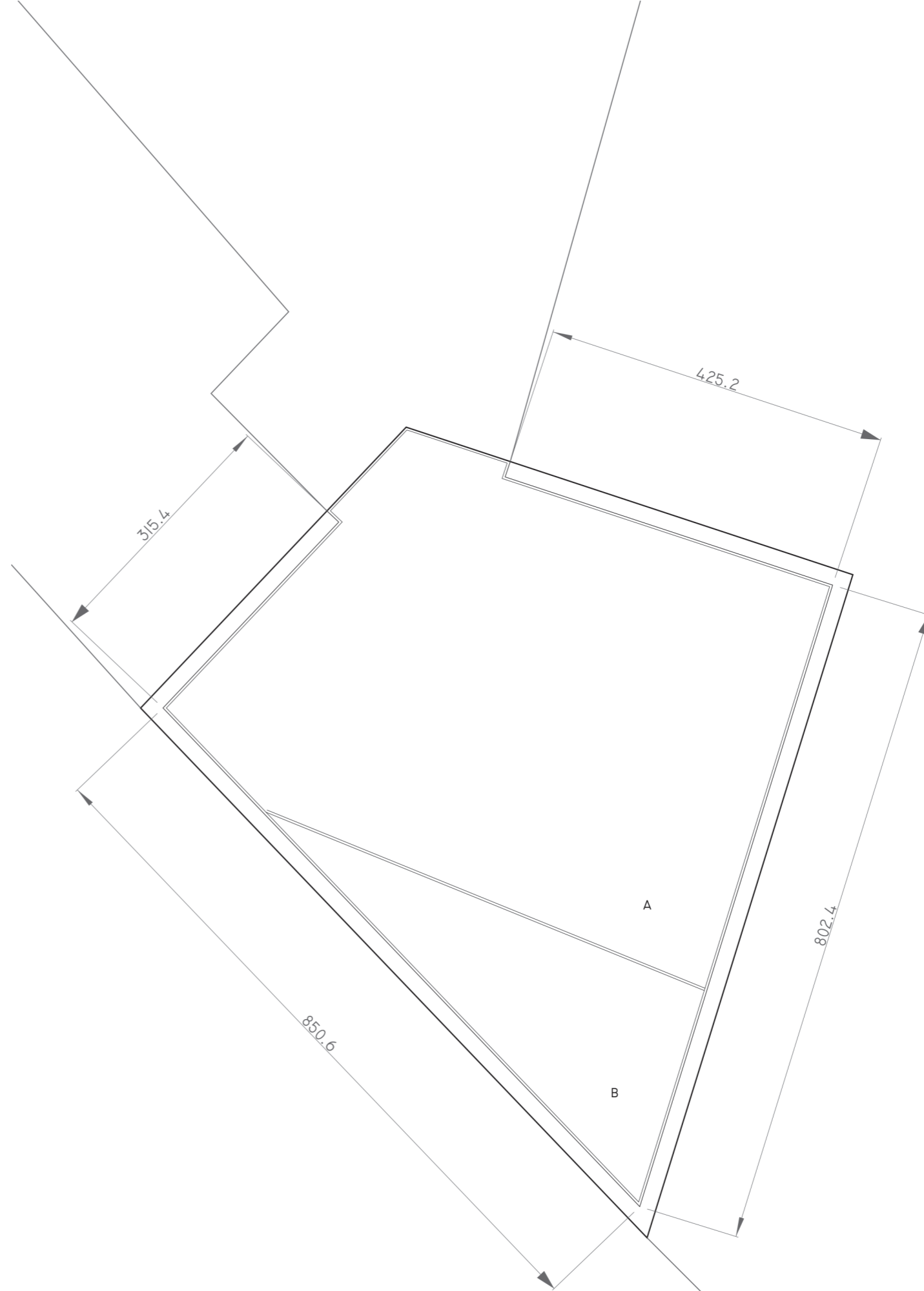
En l'actualitat la fossa es troba en condicions lamentables, sense cap tipus d'element identificador que expliqui la dimensió històrica del lloc.

Una llosa de formigó defineix l'espai d'enterrament. Aquest limita amb un petit jardinet triangular que s'estén fins la tàpia del cementiri, on es situa la lona amb tots els noms (només en dies assenyalats). Aquest indret és l'espai de dignificació, i per tant és on s'hi deixen els elements per al record dels difunts.

Cementiri de l'Oest. Perpinyà.

Fossa comú A
Jardinet B

El projecte que es presenta a continuació te per objectiu obrir un diàleg propositiu per dignificar l'espai i convertir-lo en un lloc de memòria col·lectiva i democràtica. Es centra en els següents aspectes:

Integració plena de tot l'espai de la fossa com un àmbit unitari de memòria.

Expressió de la dignitat i la memòria a través d'uns materials evocadors i de qualitat.

Centralitat dels noms de les persones inhumades, com a màxima expressió simbòlica de conmemoració i recuperació ciutadana de la memòria oblidada. Els noms es graven sobre un vidre blau que supera l'alçada de la tàpia. La potència del vidre defineix un gest simbòlic de transcendència, des de la fossa fins al cel.

Disseny curós per a l'exercici conmemoratiu. Les flors es col·loquen en un espai emblemàtic, en el mur del cementiri, de forma ordenada i en diàleg amb els noms.

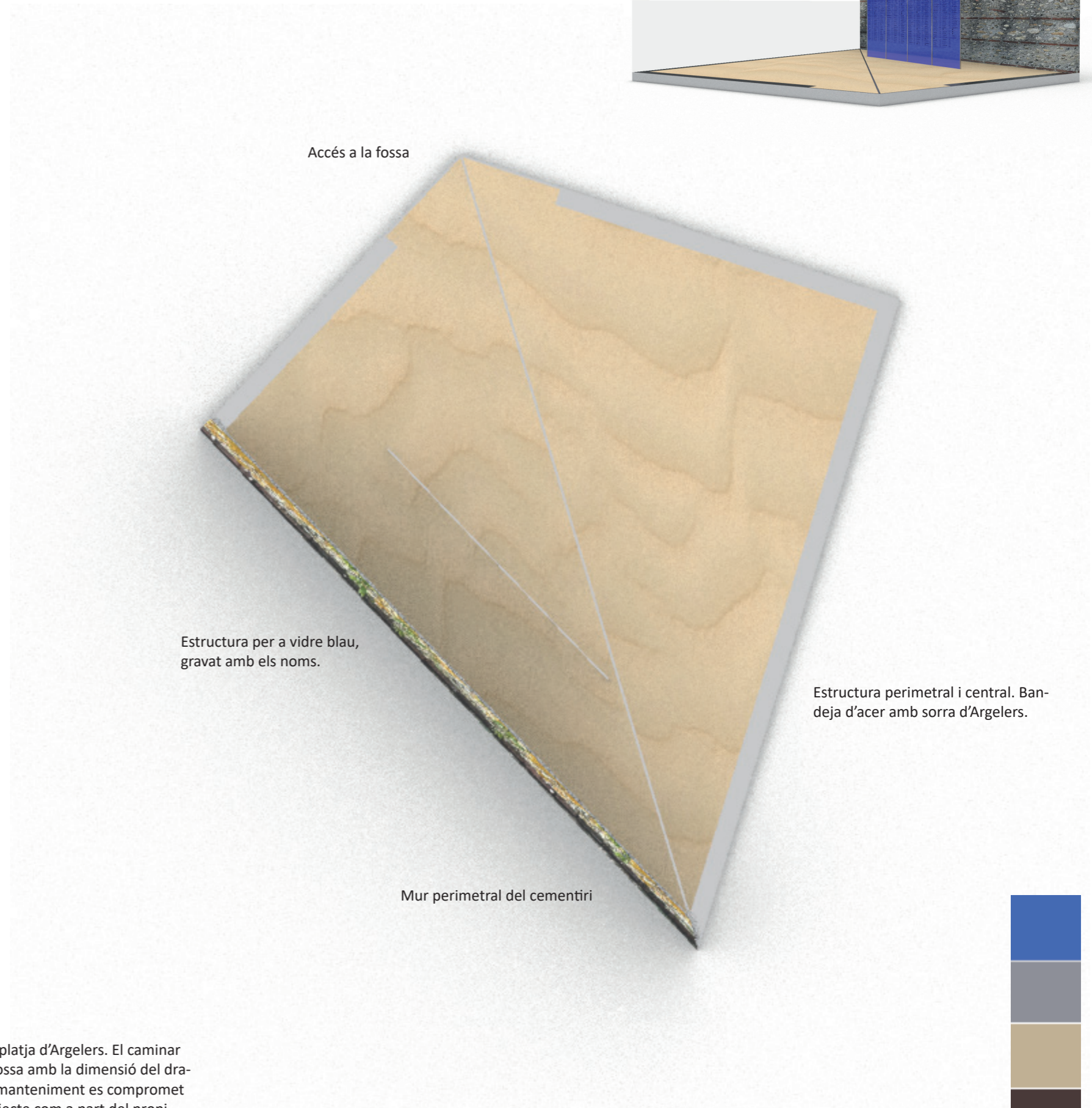
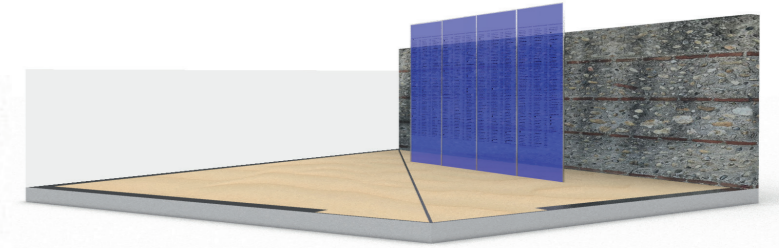
El paviment és sorra, procedent de la platja d'Argelers. Es vincula Perpinyà amb un dels espais emblemàtics de la massificació del drama. El caminar dificultós sobre aquesta sorra és en si un exercici de memòria.

El manteniment de la sorra neta forma part del propi projecte com a compromís social i institucional.

El cromatisme combina marrons, arenes, grisos i blaus. La composició està pensada per converir l'espai en un dispositiu de memòria intens i minimalista.

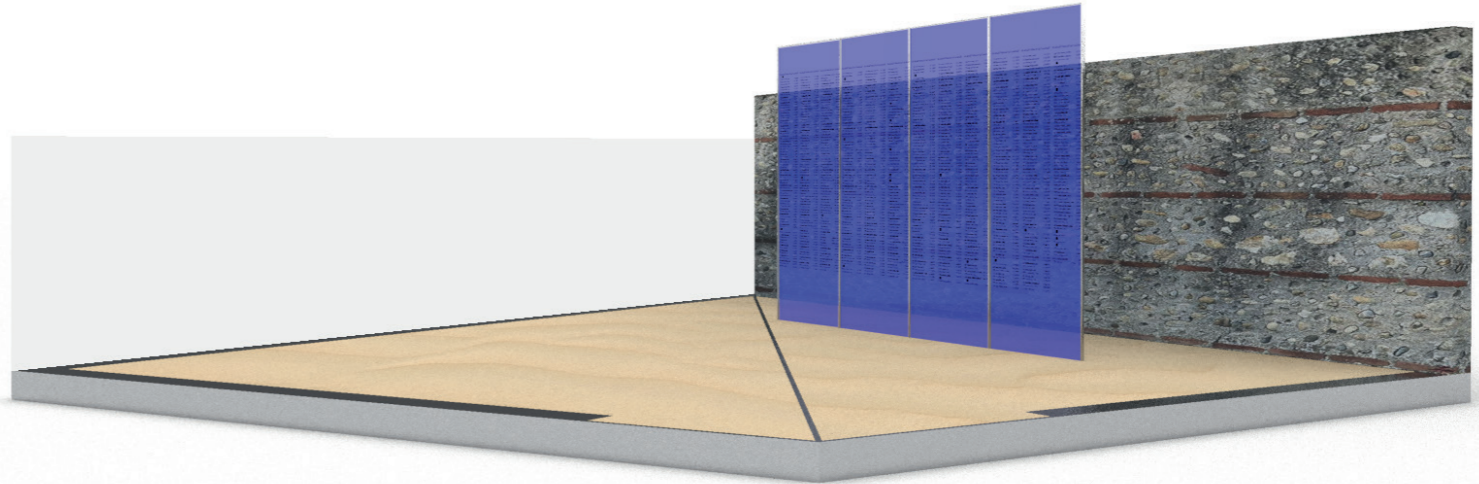
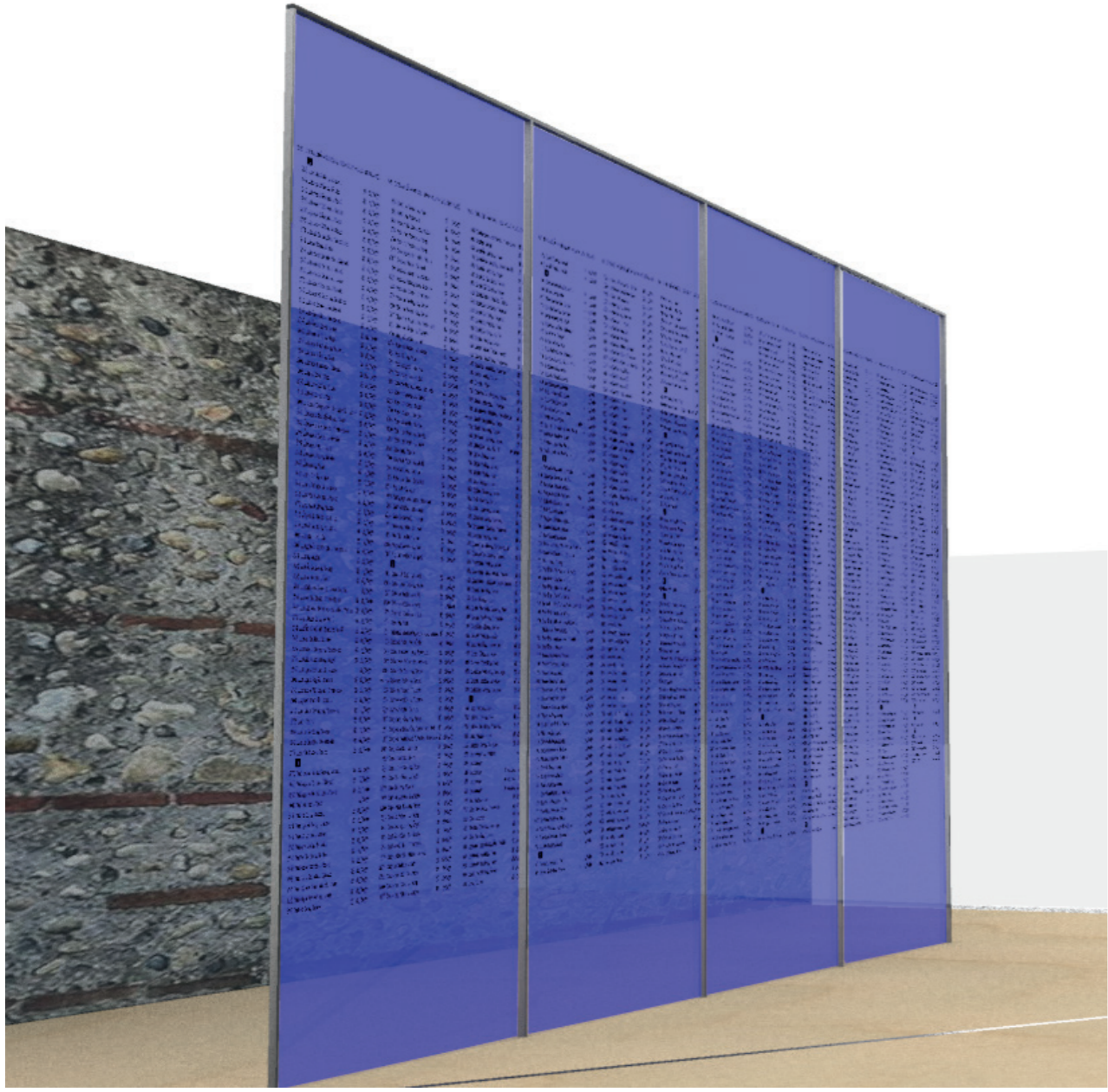
Sorra de la platja d'Argelers. El caminar vincula la fossa amb la dimensió del drama. El seu manteniment es compromet des del projecte com a part del propi disseny.

Carta cromàtica del projecte

33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165	166	167	168	169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180	181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191	192	193	194	195	196	197	198	199	200
----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

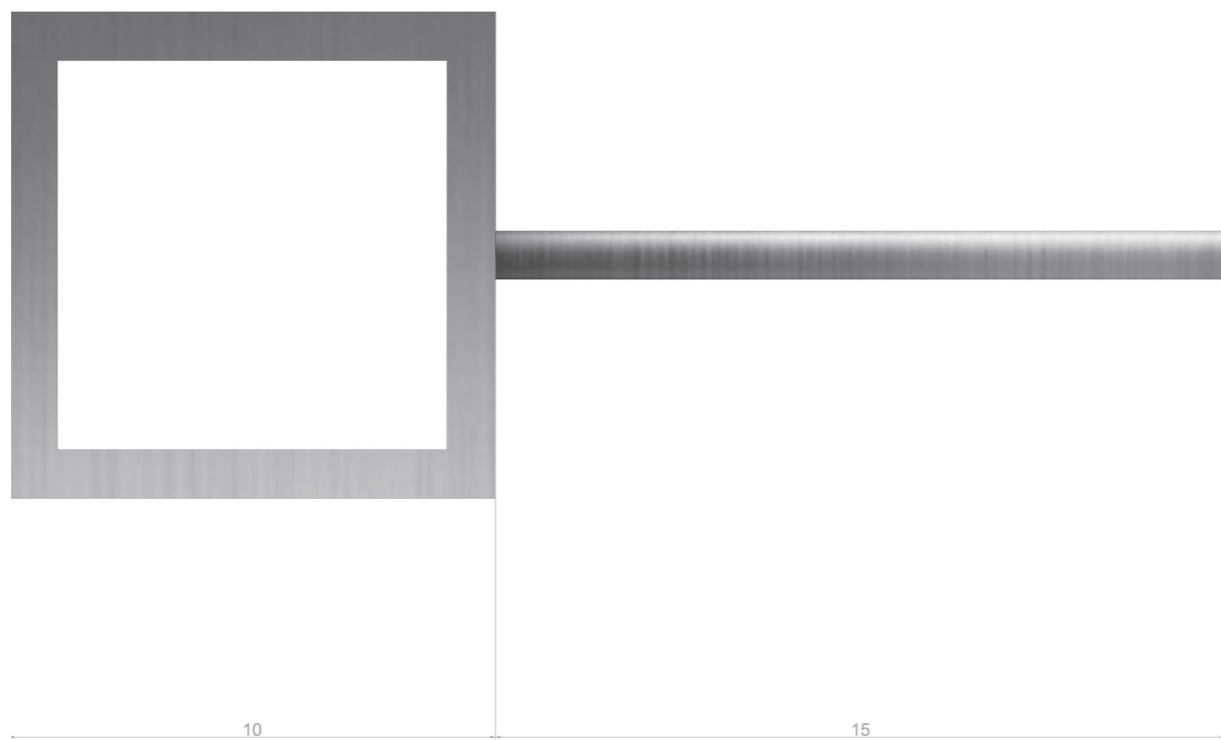
El noms de les persones inhumades són l'element central de l'espai memorial

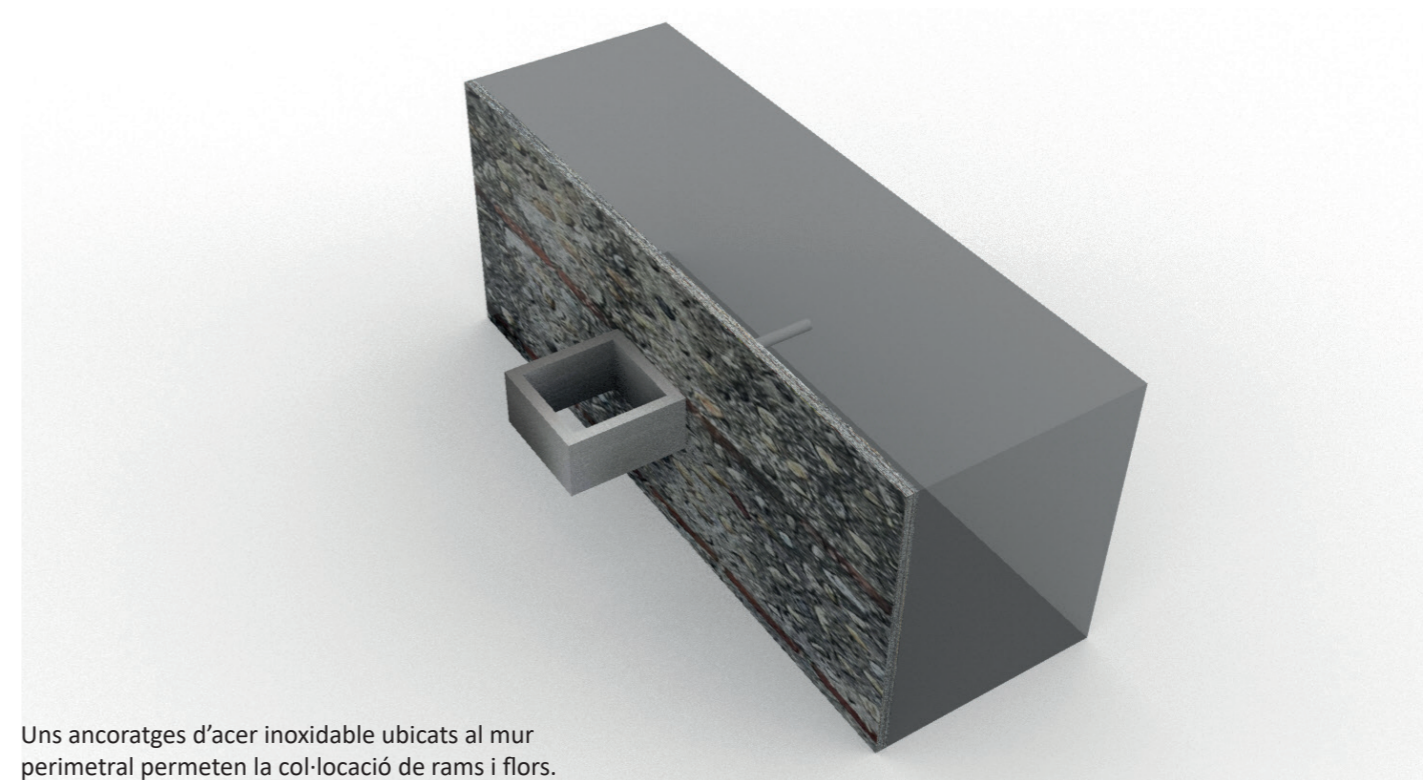
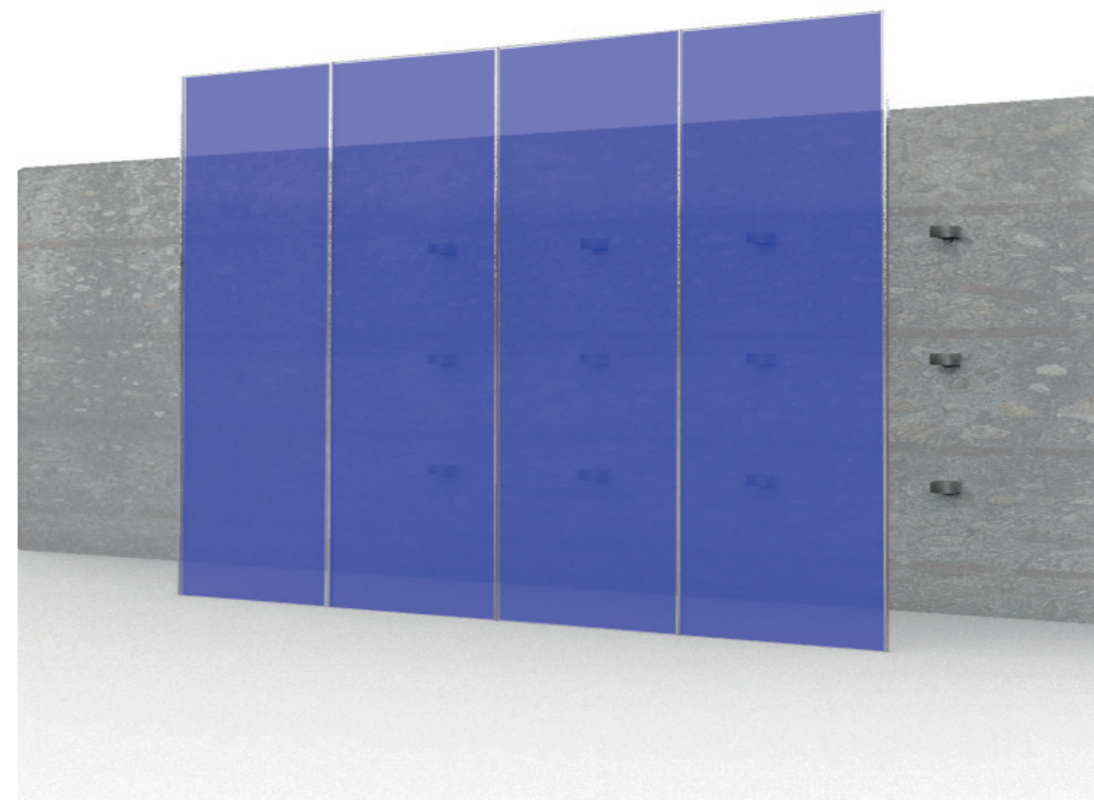
El conjunt d'elements es troben integrats com un únic dispositiu memorial. Es genera un petit recorregut dins l'espai: primer d'entrada i acostament a la lectura dels noms, per després situar-se darrera del vidre i col·locar o mirar les flors. El recorregut es preveu lent i costós, caminant sobre la sorra d'Argelers.

El noms són gravats en quatre vidres de grans dimensions de color blau. Aquesta estructura, d'acer inoxidable, s'ubica en paral·lel al mur perimetral. Es tracta d'un color potent i simbòlic que contrasta amb el color groguen de la sorra i els marrons del mur perimetral.

Detall de l'ancoratge

Uns ancoratges d'acer inoxidable ubicats al mur perimetral permeten la col·locació de rams i flors.